

Merak kaybolursa her şey kaybolur

YENAL BİLGİCİ
ybilgici@hurriyet.com.tr

Anılarımızın son sayfasından başlayalım. "Hayalimdeki Türkiye bugünün Türkiye'si değildi" diyorsunuz. Niye böyle bir sonuca vardınız?

Çocukluğumun Türkiye'sine, anne-babamın kuşağına giderek cevap vereyim. Müthiş idealist, bilgiyi yaymak isteyen bir kuşaktı. Köy Enstitüleri örneğin, işte bu yüzden kurulmuştur. Ben konservatuvarda okudum. Babam orada öğretmendi. Babam öldürüldükten sonra, belki babamı öldüren devlet beni de orada okuttu. Bu konservatuvarda hep orta ve orta-alt sınıftan insanlar vardı. Köylü çocukları da vardı. Türkiye'nin dört bir yanındaki müzik öğretmenleri çocukları köylerden, kasabalardan konservatuvara taşıyorlardı. Hiçbiri elit değildi bu çocukların. Şunun için diyorum: Cumhuriyet elit bir tabaka yetiştirmedi, adam yetiştirdi.

Şimdi nasıl bakıyorsunuz?

Şimdi müthiş bir hayal kırıklığı yaşıyorum.

Neden?

Yine kendimden örnek vereyim. Konservatuvardan emekli olduktan sonra Sabancı Üniversitesi'nde ders vermeye başladım. Çok iyi puanlarla öğrenciler geliyor liseden. Kuşağımın parlak öğrencileri bunlar. Ama çok azı hariç hiçbir şey bilmiyorlar. Merak da etmiyorlar. Merak kaybolursa her şey kaybolur. Bugün yitene şey o işte: Merak.

AYVALIK'TA BİR CENNETİ YAŞAMAYA BAŞLADIK

Bir 'merak vahası'nı, Ayvalık Uluslararası Müzik Akademisi'ni (AIMA) kurarak ve onu yaşatmayı başararak müthiş bir başarı hikâyesine imza attınız. Kitabınızda o günleri de anlatıyorsunuz. Nasıl başladı Ayvalık macerası?

Esasında bu iş biraz 'elimi verdim, kolumu kapırdım' gibi oldu. Müzik eğitimine karşı bir zaafım var. Her çocuğum, yetenekli veya yeteneksiz, müzik öğrenmesi gerekiyor. Çünkü müzik bir enstrüman vasıtasıyla bedenini kullanmayı öğretir, dans etmesini, özgürlüğü öğretir. O koordinasyon bilgisi başka şeyleri öğrenmeyi de kolaylaştırır. 1970'lerden beri bu

Yazar, müzisyen, eleştirmen, öğretmen... Filiz Ali, bir rol-model. Bugün Ayvalık'ta dünyanın tanıdığı bir uluslararası müzik akademisi varsa onun uğraşları sayesinde var.

Cemal Reşit Rey Konser Salonu, İstanbul'u dünyanın dört yanından müzisyenlerin uğrak yeri haline getirdiyse, sebebi yine o... Sekseninci yaşını henüz kutlayan Filiz Ali'nin **YKY**'den çıkan anıları 'Yok Bişey, Acımadı ki...'yi okuyunca hiçbir şeyin bir günde kazanılmadığını göreceksiniz. Türkiye'nin kültür-sanat hayatının önemli aktörlerinin resmi geçidine şahit olmak da cabası.

konuda çalışıyorum. Ayvalık'taki 'Masterclass' meselesi "Ben ne yapabilirim" diye düşündürken çıktı. Aklımdakileri bir kurum içinde yapamayacaktım. Özgür bir ortam gerekiyordu. Ayla Erduran da destek oldu; o sırada ders vermiyordu ama böyle bir projede ders verebileceğini söyledi. Ayvalık'a yeni taşınmıştım. "Acaba burada bir yer mi tutsak" diye düşündük. Ayla başkalarını da ikna etti. Benim de tanıdığım ama onun nazımın geçtiği çok önemli isimler vardı.

Kimler vardı mesela?

David Oistrakh'ın torunu Valeri Oistrakh, yine Oistrakh'ın öğrencilerinden Viktor Pikaizen ki o sırada Ankara'da hocalık yapıyordu, Oistrakh ve Svyatoslav Richter'in yakın arkadaşı Mikhail

Khomitzer... Rus ekolü Ayvalık'a geliyordu. Pikaizen ve Khomitzer karısıyla geldi üstelik. Ama 'Ha' deyince de olmuyor tabii.

Rüya gibi kadroymuş. Para ve yatırım gerekiyor her şeyden önce sanırım. Var mıydı?

Yoktu tabii. Ayla "Ben kemanımı yeni sattım, oradan mı karşılasak hocaların masrafını" dedi. Bu kadar çıkışsızdık. Derken bir tesadüf eseri, Ümit Boyner'le bir görüşme yaptım. O da ailesine ait iki taş evi, ki restorasyonları henüz bitmişti, bize tahsis etti. Boyner ailesinin inceliğini ve cömertliğini hiç unutamam. Bu sayede birbirbire bir cenneti yaşamaya başladık. Müthiş bir imce ortamı vardı. Eşim dostum, arkadaşlarım ciddi omuz verdiler,

destek oldular. Epey de bir öğrenci geldi.

Akademinin bugün geldiği noktayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Çok genişledik. Bütün bir yaz çalışıyoruz; kışın da faaliyetlerimiz var. 20 yıl içinde AIMA'ya katılan, hepsi kariyerinin zirvesinde müzisyenlerden bir orkestra kurduk. Bunu dünyada bir marka haline getirmek istiyoruz. Çok pahalı bir iş. Sürekliliği olan bir destek arıyoruz.

RÜYALARIMDA HEP SALACAK'I GÖRÜYORUM

Anılarınızı okurken hayatımızın bir yönüne çok özendim. Dostlarınızla ilgili satırlardan, hep bir arada olduğunuzu, çat kapı birbirinizin evine gittiğinizi anlıyorum. Bugün sanki herkes kendi içine kapanmış gibi...

Evet, bir arada yaşıyorduk sayılabilir. Örneğin, dediğiniz gibi evimden kalkar, Bedri Rahmi ve Eren Eyüboğlu'nun evine giderdim çat kapı. Sonra başkaları da gelirdi. Doğal geliyordu. Çok yakındık birbirimize. Kimi nerede bulacağımızı da bilirdik. Ben çok gece gezmesine çıkmazdım ama hangi kafede, hangi meyhanede kim olur, bilirdik... Değişmezdi. İstanbul da elveriyordu bu gelip gitmelere. Trafik yoktu bir defa.

Salacak'taki hayatınızı, çocuklarınızın büyüdüğü yılları da çok sevdiğinizi anlıyorum kitaptan...

Biliyor musunuz, bugünlerde hep Salacak'ı görüyorum rüyamda... Domestik bir yaşantım vardı orada, sonraki yıllardaki gibi işimle meşgul değildim ama o domestik hayatı da iyi yaşadım. Çocuklarım Atilla ve İdil ferah ferah büyüdüler orada. Güzel yıllardı.

BABAM ÖLDÜRÜLDÜKTEN SONRA DAMGALI GİBİ YAŞADIK

Babanız Sababattin Ali'nin öldürülmesinin ardından yaşadıklarınız çok ağır. Bir yandan bu duruma katlanmaya çalışırken bir yandan anneniz Aliye Hanım'la bir sevgi-nefret ilişkisi kurmuşsunuz.

Evet annemle çok didiştik. Bana hem çok destek oldu hem de katı kurallarla çok sınırlamak istedi beni. Çünkü çok korkuyordu. Ama unutmamalı annem büyük bir trajedi yaşamıştı.

Babanızın öldürülebileceği ihtimali annenizin aklına gelir miydi?

Babamın yurtdışına bir şekilde gideceğini ve kurtulacağını ummuştu. Öldürülebileceğini hiç düşünmemişti. Dahası, kocasının katlinin ardından birdenbire herkesin ona sırt çevirmesini, selamı sabahı kesmesini yaşadı. Annem büyük maddi zorluklar çekti ama bizi hep ayakta tuttu. O, iradeli, güçlü ve soğukkanlı bir kadındı.

■ **devamı 8'inci sayfada**